

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasta male stvari, a nesloga sve polcvrva!“. Narodna poslovica.

Oglas, pripolama itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglase itd. štampa se naplatom ili položnicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naročite valja točno naznačiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to jest odgovorniku u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napise »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 347.349.

Telefon listare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a neknakirani neprimaju.

Predplata za poštarnom godini: 12 K u obće, 6 K za seljake, ili K 6—, odn. 3— na pol godine, Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke odim nedjelje i svatka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

POZORI!

Početak aprila nastupismo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

Poslije velikog petka Uzkrš!

Vječni zakoni prirode, poslušni božanskomu zakonodavcu, Stvoritelju neba i zemlje, ustanavljaju, da mora slijediti poslije noći — dan, poslije tmine — svjetlost, poslije muke — čast i slava, poslije smrti — novi život i poslije velikog petka — Uzkrš. Teško li nam kad tomu nebi bilo tako! Odakle bismo crpili nadu i utjehu kad nebismo znali, da nas čeka nakon tjelesne smrti duševni život; kad nebismo bili uvjereni, da zemaljske patnje i muke nisu ništa napram slavi nebeskoj, koju će učivati svi oni, koji misle, čute i rade kako nas uči sveta naša vjera?

Zdvojiti bi moralo čovječanstvo kad nebi znalo, da smo na zemlji samo putnici, da se ovdje pripravljamo za bolji i sretniji život, i da poslije velikog petka slijedi Uzkrš.

Slijedeći primjer svojeg božanskog ustanovitelja, pripravlja nas sv. crkva korizmenim postom za veliko djelo uzkršnuća.

Danas, na veliki petak slavi ona uspomenu onog dana, kad je Spasitelj svijeta na Kalvariji sa križa bolno uzdahnuo: Svršeno je: Da, na veliki petak svršeno bijaše veličanstveno djelo našeg otkupljenja. Svršene bijaše patnje i muke, što ih je dobrovoljno na se uzeo Sin božji, da nam otvori nebeska vrata. Konac bijaše carstvu tmina, kraj bijaše poganstvu, a početak carstva svjetlosti i nastup kršćanstva.

Pune tri godine obilazio je Isus sela i gradove svoje domovine, učio je i putio, milostinjio i darovao čuilo, kličio i čudesna stvarao, svakojaka dobroćinstva svomu narodu izkazivao — pak je morao umrijeti najgroznijom smrću, mučen, izsmehivan, poružen

i konačno na drvo križa pribijen svog nezahvalnog naroda. Ali tako je moralo biti radi spasa čovječanstva. Veliki prorok Jeremija gledajući u duhu — muku i smrt Isusovu, plače: „Zasida me i obtoči me žutju i mukom. Posadi me u tamu kao umrle i metnu na me teške okove. Naliti mi grčinom, opoji me pelinom. Polomi mi zube kamenjem, uvati me u pepeo. Čuju, gdje uzdišem, ali nema nikoga, da mi užeši, svi neprijatelji moji čuše za nesreću moju, i raduju ee, što si to učinio!“

Proročanstvo ovo izpunilo se do rieciti nad onim, koji je došao na zemlju, da uči, puti i rukovodi izabrani narod, a putem njega čitavo čovječanstvo; onaj, koji je raztrgao tmine i donio svjetlo na zemlju; onaj, kojim se je anđeo zagrozio zmiji tjerajući praroditelje iz raja zemaljskoga; onaj za kojim su uzdisali patrijarhe i proroci.

Grozna muka i smrt našega Spasitelja mora da sokoli pojedinca i narode, koji nepravdu trpe, koji su tlačeni, zanemareni i izsmehivani i koji skršeno podnose sve jade i nevolje, što im ih ljudska zloba prouzrokuje ili nanasa.

Meduju takove patnike spada i naš hrvatski narod, kojega muče i progone neprijatelji njegovi, kojega podijelise dušmani njegovi kao što podijelise židovi haljinu Isusovu. I on je prolio na potoke svoje dragocjene krvi za krst častni i slobodu i zlatu, i on se je borio kao lav za spas i slobodu drugih — i on je za sve to žeo nezahvalnosti, smjeh i porugu onih, radi kojih je sve svoje žrtvovao.

Ali naš narod nesmije, da radi toga zdvoji. Život, muka i smrt Boga — čovjeka neka ga sokole u njegovoj svakdanjoj borbi — jer poslije velikog petka dolazi Uzkrš.

U borbi je spas! Kao što se je Sin božji morao za svoga kratkotrajnoga boravka na zemlji boriti sa svojim neprijateljima, lukavimi i limbenimi pisci i farizeji, tako treba da se borimo i mi proti duševnim i tjelesnim neprijateljima našim, proti svim, koji nam o glavi rade i koji nam priče, da dodjemo do svoje slobode i sreće.

Porba Spasitelja proti tmini, himbi i prevarstvu, neka nam podade utjehu, da podnesemo strpljivo sve nepravde, ona neka nam dade toliko jakosti, da svladamo sve zaprieke i poteškoćke, koje su nam na putu k oživljenju naših opravdanih težnja i želja.

Kao što je Bog — čovjek koracao neustrašivo na goru Kalvariju premda je znao, da ga tamo čeka strašna muka i smrt, tako moramo i mi neustrašivo koracati po putu pravde i istine u borbi za naša narodna prava. Plašiti nas neima ni veći broj neprijatelja, ni njihov sjaj i bogatstvo,

nikakva sila nesmije nas zadržati na putu prosvjetle i slobode.

Vedrim celom, kršćanskim životom, uztrajnim i nesebičnim radom, božjim blagoslovom treba, da se pripravimo za naše narodno uzkršnuće, kojemu je predteča — veliki petak.

Svi, gdje god nas imade i bilo kojeg zvanja, složimo se u radu da dobrobit našega naroda — za naše narodno uzkršnuće. U to ime kličemo svemu našem narodu: Sretan Ti Uzkrš!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 27. marča 1901.

Razpravom o osnovi glede uporabe preostataka u „sirotinjskih blagajnah“ nastavljalo se je u današnjoj i osnova bila je prihvaćena u drugom i trećem čitanju. Prije te razprave bilo pročitano više predloga i interpelacija. Takovih jednih i drugih ima više od naših hrvatskih i slovenačkih zastupnika. Zastupnik vit. Vuković s drugovi obnovio je predloge za promjenu konzularne službe, za podignuće ribarstva i uređenje izseljivanja, te interpelovao vladu radi postupka novozelandske vlade sa tamo naseljenimi Hrvatima iz Dalmacije. Zastupnik Biankini i drugovi radi proganjanja austrijskih državljana u Tunis, glede preuredjenja konzularskoga službovanja, i za to, da se imenuje konzule hrvatske narodnosti, koji bi znali s našimi naseljenicima obćiti. Zast. dr. Zafran za poboljšanje nekijih zemljišta u Dalmaciji. Zast. Gabršček za izgradnju ceste na lijevoj strani Soče. Zast. dr. Gregorić za to, da se ne plaća pristojbe za molbe za primitak u domovinsku savez. Zast. Žičkar za namještenje slovenskih učitelja na Mariborskom muškom učiteljstvu.

Naš zast. prof. Vjekoslav Spinčić podnesao je tri interpelacije na ministra pravosuđa. Jednu radi zaplrene „Naše Sloge“ za to, što je prigovorila tomu, što je komandant mornarice govorio samo njemački i talijanski, kad je davno začastne medalje trojici vojnika Hrvata i dvojici Talijana. Drugu obzirom na porabu hrvatskoga jezika kod sudova u Istri. Treću radi napisa i pečata kod c. kr. bilježnika i sudova u Istri.

Kad se je svršilo pročitati sve predloge i interpelacije i svršilo razpravu na početku spomenutu, onda je predsjednik rekao, da kani zaključiti sjednicu i sazvati slijedeću istoga da o 7. uri u večer, i to u svrhu, da se izabere delegacija. Svenjemac dr. Bareuther postavio je predlog, da se delegacija neizabere dotle, dok se neukine § 14., koji daje vladu svu moć, ako nejma parlamenta. On je taj predlog postavio za to, jer se boji, da vlada neće mariti za parlament, ako budu delegacije izabrane. Na njegov predlog razprela se je razprava, koja je trajala nekoliko ura, i protogla se do preko sedme ure, o kojoj je predsjednik želio, da se započne druga večernja sjednica. Za predlog Bareutherov glasovalo je 105 zastupnika, proti predlogu 198. Za predlog glasovali

su Mladočesi, češki, rusinski i poljski radikalci, socijalni demokrati, Svenjemci i Talijani. Ovi, kako se vidi, kažu svoje opozicionaldno stanovište. Razni listovi su već rekli svoj sud o tom, pak su rekli, da imaju iste težnje kao Svenjemci, al da se od njih razlikuju u tomu, što Svenjemci ne taje svojih težnja, dočim da jih Talijani taje. To već uviđaju svi ljudi, i oni koji se s našimi odnošaji malo bave. Samo ljudi c. kr. vlade ne vide ili neče da vide toga. Svaki pak, koji pozna naše odnošaje, zna najbolje, što bi bilo s Talijani, kad bi jih zapustili ljudi c. kr. vlade.

Večernja sjednica bila je otvorena o 7½. Čim se je pročitalo paragrafe, pretrgala se je do 8½, da se još nekji zastupnici dogovore, koje će delegate izabrati.

Poslije 8½, izabiralo se je delegate. Za Istru su izabrali gospoda Talijani dr. Rizzi. Uza sav sramotan način kojim bijaše izabran za zastupnika, nesrami se uzeti izbora u delegaciju. I za Trst i za Goricu izabrali su Talijani Talijana. Tako i jednoga Talijana zastupnika južnoga Tirola. Naše izabrali su samo zastupnici Dalmacije i Kranjske, jedni Hrvata, drugi Slovenca. Talijani koji broje kakvih 700.000 stanovnika u ovoj polji monarhije imadu 4 delegata; Hrvati i Slovenci, koji imadu u ovoj polji monarhije preko 2 milijuna stanovnika, imadu samo dva. To je usljed austrijske pravice!

Beč, 28. marča 1901.

Razpravljalo se je o nekijih predlozih za podporu u biedi, koji su bili izručeni vladi da jih uvaži.

Priobćilo se je, da se privremeno oslobodi od kućarine pregradjene zgrade u nekijih gradovih.

Prihvatilo se je poslie odulje ponovne razprave zakonsku osnovu, kojom se mienja njeke ustanove zakona o porezih na rente.

Bio je prihvaćen predlog, kojim se delomice mienja § 131. slovo d zakona 25. oktobra 1896. D. Z. L. br. 220. Po toj promjeni bit će podvrženi rentnom porezu od ½, po sto kamate od založnica i od obveznica emitiranih na temelju danih posuda zemaljskih vjersijskih zavoda, kao i galicijškoga zemljišnoga vjersijskoga društva, te založničkih zavoda, stedionice, i snovajuće se središnje banke njemačke stedionice u Pragu i središnje banke češke stedionice u Pragu, koja se ima na istom temelju osnovati. Istomu porezu imaju biti podvržene dielne obveznice emitirane od c. kr. privilegovanoga austrijskoga vjersijskoga zavoda za poduzeća obćila i javnih radnja.

Dr. Kos, radikalni Rus predlagao je, da se to sniženje poreza neprotegne na galicijško zemljišno vjersijsko društvo, jer da nepostupa pravedno i nepristrano prema svemu pućanstvu; al je taj predlog pao.

Dr. Conci predlagao je, da se rentni porez snizi na ¼, po sto takodjer za kamate stedioničkih uložaka. Tu misao su potakli mnogi zastupnici već u poreznom odboru, al se je proti njoj izrazio odlučno ministar financija, i većina je zastupnika misliła, da se odnosni predlog nemože bar

još sada prihvatiti. Taj predlog je i u zastupničkoj kući pao; proti njemu bila je većina zastupnika.

Bila je pak primljena jednoglasno resolucija, kojom se poziva c. kr. vlada, da skoro, zrelo i pravedno uzvati, kako bi se snizilo rentni porez kamata uložaka u štedionica.

I u ovoj sjednici su naši zastupnici postavili nekoliko interpelacija. Zast. Biankini radi gradnje župne crkve u Zatonu. Zast. Ferri radi gradnje luke u Biogradu. Zast. Vuković radi gospodarskih odnosa u obdini Makarskoj. Zast. dr. Ploj radi registriranja sveza gospodarskih zadruga u području Gradačkog višega sudišta. Zastupnik prof. Spinčić radi popunjenja novoustrojenoga učiteljskoga mjesta na pučkoj školi na Voloskom; nadalje radi ustrojenja hrvatske pučke škole u Malom Lošinj i radi uređenja naukovnoga jezika na pučkoj školi na Unijah prema pedagogičko-didaktičnim načelom i temeljnim državnim zakonom te zdravom razumu.

Isti naš zastupnik Vjekoslav Spinčić ujedno sa zast. vit. Vukovićem interpelovao je ministra trgovine radi telefonske sveze Trsta odnosno Beča sa Opatijom i Riekom, kao i sa Pulom i Goricom, te radi sniženja dosadanjih pristojba za pogovore izmed Beča i Trsta, što napose donasmo.

Vriedno je opaziti, da je ta interpelacija datirana sa 26. marča, predana predsjedništvu 27. marča a pročitana dne 28. marča, te da je u zapisniku ovoga posljednjega dana tiskana interpelacija zast. Mauronera, dr. Rizzi i drugova u istom predmetu telefonske sveze i sniženja takse za pogovore, i da je ta interpelacija bez date.

Dr. Bennati i drugovi interpelovao je ministra domobranstva, da li je voljan zauzeti se kod c. i kr. vojne uprave, da se udovolji pravednim zahtjevom povišenja dnevnice radnikom u c. kr. arsenalu u Puli.

Beč, 29. marča 1901.

Razni ministri odgovarali su na razne interpelacije, koje pak mimoilazna, jer se nas doli ne tiču.

Ovom zgodom budi dozvoljeno naknadno izvjestiti, da je ministar pravosuđa već u jednoj prvanjih sjednica odgovorio na interpelaciju dr. Ivčevića i drugova, glede svojedobnoga oglasa na vojničke podčastnike, u kojem bijaše po naredbi ministra pravosuđa rečeno, da mogu za mjesta aspiranta kancelarijskih činovnika kod sudova u Dalmaciji moliti svi podčastnici osim Dalmatinaca. Ni danas se pravo nezna, kako je sa tom stvari. Ministar pravosuđa izjavio je javno, da onakve naredbe nije izdao, da je nije ni mogao izdati, da bi onakva naredba bila proti jasnim ustanovam temeljnih državnih zakona.

U današnjoj sjednici odobrilo se je državni ugovor od 30. decembra 1899. sa Njemačkom tičući se međusobne zaštite kajizjevnih, umjetničkih i fotografskih proizvoda; nadalje svjelovni poštini ugovor sklopljen u Washingtonu dne 15. juna g. 1897.

Najveći dio sjednice porabio se je sa a ferom Seitz. Seitz je učitelj služeći u Beču, pod vlašću bečkoga školskoga vieća. Bio je također član bečkoga školskoga vieća. To vieće razdijelilo je u sekcije tako, da svaka sekcija ima svoj djelokrug, da svaki član ima sva prava u svojoj sekciji, a u drugih pravo samo u sjednicah prisustvovati. Seitz bio je tako prisutan u jednoj sekciji, u koju nije spadao, u kojoj dakle nije imao pravo govoriti. On je ne samo govorio, nego i uvriedio njeke članove te sekcije vieća i dapače napao na nje. To je dalo povoda, te je bečko školsko vieće disciplinarno svrgnulo učitelja Seitz sa službe. Učinilo je to i za to, što je Seitz često u skupštinah govorio kao socijalni demokrat proti

svojim predposlavljenim oblastim, i u obće u duhu načela socijalnih demokrata, koji ne poznaju ni vjere, ni domovine ni države. Nego Seitz bio je kod novih izbora izabran također zastupnikom u carevinsko vieće. Tim, što ga je bečko školsko vieće svrglo sa službe, smatrali su njeke zastupnici, da je povredjeno pravo zastupničkoga imuniteta. To jest, htjeli su, da se imn pitati zastupničku kuću, da li se smije učitelja-zastupnika Seitz — disciplinarno progoniti.

Većina ustavnoga odbora bila je mnijenja, da se po obstojećih zakonihi može progoniti disciplinarno svakoga zastupnika, bez pitati kuću.

§ 16. odnosnoga zakona proteže se samo na sudbeni postupak, to jest, da sudovi ne mogu postupati proti nijednomu zastupniku, ako ne dobiju privole od zastupničke kuće.

Toga nisu mogli tajiti nit zagovornici Seitz, te su predlagali, da se zakon imatko promjeniti, da se nesmije proti zastupnikom postupati bez privole zastupničke kuće nit disciplinarno nit policajno.

Socijalni demokradi predlagali su ipak, da se ima uzpostaviti Seitzu u službi. Njihov govornik reko je, da je slučaj Seitz posve jednak sa svojedobnim slučajem Spinčića. Samo osobe da su različite. Aferu Spinčiću da je stvorio Rinaldini Primorja, aferu Seitz da je stvorio Rinaldini Beča i Dolnje Austrije, dr. Lueger.

Govornik Luegerove stranke dr. Patlay dokazivao je i dokazao, da je velika razlika između slučaja Spinčića i slučaja Seitz. Učitelj Seitz ogriješio se je u svojoj službi, i k tomu je stranke, koja nepozna ni vjere, ni domovine, ni države, te kao takav nije za uzgojitelja mladeži. Profesor Spinčić nije se u ničem u službi ogriješio, pače ju je dok je bio u njoj uzorno obavljao. On je bio daleko od svoga službenoga mjesta, kad mu se je spocitnilo njeke tobož pogreške; on je radio zakonitiim sredstvi za hrvatsko-slovensku stranku kao zastupnik — kao takav izružio svoje političko mnijenje, da bi bilo najbolje za Hrvate, kad bi svi bili u jednu administrativnu celinu, pod svojim kraljem združeni. U tom neima nikakva grieha, nit prekršaja zakona. Kad bi ga bilo, moralo bi bilo državno odvjetništvo postupiti proti njemu, a ono to nije učinilo, pače nit kušalo učiniti, jer je znalo da nije moglo postupiti, uza svu dobru volju stanovitih činbenika.

I dr. Lueger naglasio je ogromnu razliku između slučaja Spinčić i slučaja Seitz. Njemu se je predbacilo, da je u svoje doba izrekao u parlamentu krasan govor u prilog prof. Spinčića a proti onim, koji su proti njemu postupali, a da je sada sam postupao proti jednom učitelju. On bi i danas izrekao u slučaju Spinčića onakav govor, kako ga je izrekao prije osam godina. Spinčić je mučenik ideja za dobrobit svoga naroda; dočim se je Seitz ogriješio o svoje zvanične dužnosti proti svojim poglavarom i proti zvanju samomu. Za govora dr. Luegera izlanuo je dr. Bennati, da stvar sa prof. Spinčićem nije baš takova kakovom ju dr. Lueger predstavlja, al ga je odmah usutkao dr. Ferri natazeći se blizu njega, tako, da je onda Bennati bio „kućo“.

Kod glasovanja bio je predlog socijalnih demokrata zabačen sa 154 glasa proti 110 glasova. Bio je pak primljen predlog, da se razširi pravo imunitete zastupničke također na disciplinarni i policajni postupak.

Aferu Seitzu upotrebili su protivnici dr. Luegera za to, da mu oslabe ugled. Tu su se združili njegovi najjučije neprijatelji: Svenjemci, socijalni demokradi i židovski liberalci, a njim su se dakako pridružili i židovsko-liberalni talijanski zastupnici. Njega podlegli su većini pravico-ljubnih zastupnika.

Nakon što su njeke zastupnici postavili njeke upite na predsjednika, javio je ovaj, da će buduću sjednicu ureći pismenim putem, i željelo je zastupnikom sretno uskrne blagdane.

Sjednice dakle ovoga Uskrsa neće biti. Sljedeća bit će po svoj prilici tek 18. aprila, kad naime prodju koli katolički toli grčko-iztočni uskrni blagdani.

Ovoga tjedna imao je vinogradarski odbor dvie sjednice, u kojih se razpravio izvještaj izvršitelja prof. Marcheta glede vinske carine i naročito glede vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom. Razprave bile su jako stvarne i ozbiljne. U svih sjednicah bio je prisutan i ministar trgovine i jedan sekcijiski načelnik iz ministarstva poljodjelstva. Članovi odbora zagovarali su svom odlučnošću interese domaćih vinogradara, i nisu se dali odvratiti od jasnih odluka. Stvorili su jednoglasno resoluciju, po kojoj ostaje kao dosad autonomna carina prema svim državam 20 for. u zlatu po hektolitr vna, samo ako bi to zahtjevali osobiti obziri, moć će se sniziti tu carinu na 12 for. u zlatu obzirom na talijanska vina, i to samo za odlučiti se imajući količinu vina, i za stanovite vrsti vina. To se čini kao neopravdan popust prema Italiji već unapried. Al je ipak opravdano obzirom na našu vladu, koja ima voditi pregovore za nove trgovačke ugovore. Ona bi bila kadra i niže ići, a vinogradarski njoj odbor veli: do tud i ne dalje. Nade je, da će predlog odborov primiti i kuća, pak da će onda vlada znati na čem je, kad bude ugovarala novi trgovački ugovor sa Italijom. Do sad se plaća samo 3 for. i 20 novč. u zlatu carine na vino iz Italije k nam, pak to vino lahko čini našem konkurenciju. Po predlogu vinogradarskoga odbora plaćalo bi se 12 for. u zlatu, pak nebi moglo talijansko vino konkurirati s našim. Naše vino moglo bi se prodavati uz primjerene cene tako, da bi se izplatio trud kod proizvajanja vina.

Dao Bog!
Sretno Vam uskrne blagdane!

Interpelacije.

Telefonska sveza između Trsta i Rieke.

Interpelacija zastupnika Spinčića, viteza Vukovića i drugova radi telefonske sveze izmed Trsta i Rieke, te drugih gradova Primorja i radi sniženja pristojba za porabu telefona između Beča i Trsta.

Jurve više godina pita se telefonsku svezu između Rieke i Trsta, odnosno između Opatije i Trsta, a taj zahtjev opravdava podpunoma živaban promet između prvo spomenutih dvih trgovačkih gradova. Također u zadnje doba obratila se je uprava Jeličista i građanstvo Opatije radi te sveze na ministarstvo trgovine i odnosni podnesak preporučila je najtoplije također trgovačka komora u Trstu.

Nu nepokazuje se samo vrlo potrebnom sveza spomenutih dvih telefonskih pruga, već i drugih, kao primjerice između Trsta i Pule, te između Trsta i Gorice.

U savezu sa navedenimi telefonskimi prugami moralo bi stajati i sniženje telefonske pristojbe između Trsta i Beča, o čemu je i bečka trgovačka komora u današnjoj sjednici razpravljala. Obzirom na to uslobadaju se potpisani staviti na Vašu preuzivenost sljedeći upit:

1. Kani li Vaša preuzivenost radi ustrojenja telefonske sveze između Rieke i Trsta, odnosno između Opatije i Trsta shodna poduzeti i eventualno već u ovogodišnj proračun ili najdulje u onaj od budućeg godine uvrstiti tomu odgovarajući iznos?

2. Kani li Vaša preuzivenost pobrinuti se i za druge telefonske sveze u Primorju, kao primjerice između Trsta i Pule, te

između Trsta i Gorice a savezno s tim sniziti telefonsku pristojbu između Trsta i Beča?

U Beču dne 26. marča 1901.

Spinčić, Vuković, dr. Ferri, dr. Ivčević, Perić, Borčić, dr. Klaić, dr. Tavčar, Hofica, Biankini, Gabršček, dr. Zaffron, dr. Ploj, Plantan, Supuk.*

Naukovni jezik pučke škole na Unijah.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzivenost gospodina ministra bogostovja i nastave, radi uređenja naukovnog jezika na pučkoj školi na Unijah i radi popunjenja učiteljskog mjesta tamo.

U novije doba bijaše određeno, da ima biti na javnoj pučkoj školi na Unijah, mjestna občina i kotar Lošinj mali, naukovni jezik u I. tečaju hrvatski, u II. i III. tečaju hrvatski i talijanski, a zadnjih trih tečajih talijanski.

Obzirom na odredbu, koja pokazuje dosta jasno, da se stvara i od pučkih škola zavode za potalijanjivanje stanovništva Istre, obratili se mnogi stanovnici Unijah dne 27. maja 1898. na c. kr. ministarstvo bogostovja i nastave molbom, da se uvede na tamošnju javnu pučku školu jedino hrvatski jezik kao naukovni, a talijanski da se podučaje kao predmet u viših tečajih. Sličnu molbu upraveli su oni dne 21. septembra 1898. na c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu.

Riešenje tih molba pozurili su oni dne 11. janara 1899. kod istoga c. k. ministarstva, a dne 15. janara 1899. kod istoga c. k. zemaljskoga školskoga vieća.

Do sada nedobiše niti od jedne ni od druge c. kr. školske oblasti odgovora, odnosno riešitbe. Tomu valja dodati, da je tamošnja pučka škola u tekućoj školskoj godini 1900./1901. zatvorena, i da je tako ostalo preko 100 djece, koja su dužna školu pohađati, bez svake poduke.

Posto su stanovnici Unijah hrvatske narodnosti, te se svi hrvatskim jezikom služe — uzprkos eventualno protivnim uspjehom netom provedenog popisa pučanstva, proti kojem provedenju potužiše se oni kod c. k. kotarskog poglavarstva, i koje nebi imalo biti u ustalom mjerodavno za ustanovljenje naukovnog jezika, jezika:

pošto su oni na temelju članka 19. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142. ovlašteni zahtjevati, da se njihovu djecu podučaje u materinskom jeziku:

pošto odlučuje na temelju § 6. državnog školskog zakona od dne 14. maja 1869. c. k. zemaljsko školsko vieće, u granicah zakona, saslušav one, koji škola uzdržavaju; i pošto stanovnici Unijah plaćaju u istarsku zemaljsku zakladu namele i školske takse, i pošto su tamo svi predavali za obstanak pučke škole, uslobadaju se potpisani staviti na njegovu preuzivenost gospodina ministra bogostovja i nastave sljedeći upit:

„Je li njegovu preuzivenost voljna poduzeti potrebitu u tu svrhu, da:

1. budu čim prije riešene molbe upravljene na c. k. ministarstvo bogostovja i nastave na c. k. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu dne 27. maja, odnosno 21. septembra 1898, te mjeseca janara 1899. ponovljene molbe stanovnika Unijah, na temelju ustanova državnih temeljnih i pučko-školskih zakona, i na temelju pedagogičko-didaktičnih načela, odnosno, da se na tamošnjoj pučkoj školi uvede hrvatski jezik kao naukovni?

2. da se u istinu ustroji pučku školu na Unijah, da se mjesto učitelja na istoj popuni za to usposobljenim učiteljem?“

U Beču, dne 27. marča 1901.

Spinčić, dr. Tavčar, Plantan, Gabršček, dr. Zaffron, dr. Klaić, Borčić, Perić, Vuković, dr. Ferri, dr. Ploj, dr. Ivčević, Supuk, Biankini, Hofica.

Nastavak u prilogu.

Novi nacrt Istarsko-dalmatinske željeznice.

(Kontin.)

Nova ta pruga bila bi potom 208 Kil. duga, od toga bi odpadalo na istarsko tlo . . . . . 28 Kilom.
otok Cres 75
Pag 60
oba morska tjesna 25
dalmatinsko tlo 20

a po mišljenju vještaka nebi iziskivala niti osobitih tehničkih poteškoća, niti osobito velikog troška.

Ovaj „preko-otočni“ nacrt morao bi se dakle označiti sa tehničke strane kao posve izvediv.

Nu ova pruga nebi nipošto bila najkraća svezna središta monarhije (Beč) sa Dalmacijom.

Opisana željeznička pruga iznosila bi naime do Zadra oko 824 Kilom. a bilo bi još potrebno (za spoj središta Dalmacije), da se provede ili pruga duž obale do Spljeta ili da se ovaj grad spoji preko Križeva pomoću dogradnje pruge Zadar—Očestova. U prvom slučaju moralo bi se sagraditi još 70 Kil. dugu prugu, a u drugom nešto oko 100 kil.

Prema tomu bi se udalženost Spljeta od oba središta monarhije — Beča i Budimpešte — kad bi propao nacrt Spljet—Knin—Karlovac, mnogo bolje usličio, i to:

Beč—Novo mjesto—Kaniza—Gjeko- neš—Karlovac—Spljet: 823 kilom.

Beč—Novo mjesto—Zadinamost—Zagreb—Karlovac—Spljet: 896 kilom.

Budimpešta—Karlovac—Spljet: 814 kil.

Ova zadnja pruga razumije se morala bi imati prednost pred onom prvom, jer je mnogo lakše podržavati njezin promet nego li onaj preko-otočne pruge. Na protiv imala bi „preko-otočni“ pruga prednost za to, što bi bila neodvi- sna od svakog tafiškog uslova sa strane Ugarske.

Što se tiče važnosti dalmatinske željeznice „preko-otoka“, to bi morala svakako u prvom redu doći u prilog stranom prometu, sa strane svjetskog prometa i srednjo-evropske trgovine. Bu- jica putnika, koji običaju u glavnom povoljne prometne prilike, prodiru na jug u svakom pogledu dopriša, da bi Dalmacija, čije se obale u svakom smjeru ističu naravnom ljepotom, te bi se mogla natjecati sa talijanskom i francuskom Rivierom, mogla biti pristupna naobraženu svijetu. — Ova „preko-otočna“ željeznica, vodila bi do ostvarenja ideje željeznice duž obale, koja će se prije ili poslije morati graditi i koja će spajati sve bogate dalmatinske luke, što na leže duž obale.

Veliku korist bi doprinesla ova željeznica također dalmatinskim i istarskim lječilištima i dovela ih do željna poleta. — U prvom redu moglo bi to koristiti lječilištima na Kvarnerskih otocima; od Osora mogla bi se n. pr. provesti oduvojna pruga na otok Lošinj do Malog Lošinja. Time bi ovo lječilište dobilo svezu sa kopnom (bez spomena vriedna prevoza, u svemu možda jedna 1/2 sata, a bez straha od kakve morske bolesti). U luci Malog Lošinja mogla bi se eventualno približi „Privlaka“ u morski kanal, koja je široka oko 40 m. a isto toliko visoka, čime bi se u ovu izvrstnu luku moglo ploviti i sa izločne strane.

S druge strane će ova „preko-otočna“ pruga, koja na sebi i za sobom nema nikakvog zaledja, trgovini monarhije vrlo malo koristiti, a neće mnogo doprinijeti ni tomu, da se dalmatinske luke podignu do trgovačke visine.

Iz istarske državne željezn. postaje Lupoglav do Zadra (dakle u svemu nešto više od 200 kil.) prolazit će ova pruga kroz kopno, koje ne proizvodi nikakve osobite trgovine ni proizvoda, te bi mogla jedino podržavati i promicati promet takve željezničke svezu. — Ona bi dakle mogla sama promicati među sobom promet

a služila bi svakako na izvrstan način u stratezične i vojničke svrhe; ali nebi pod- pomagala austrijsku trgovinu i promet te odgovarala svim očekivanjem, što ih Dal- macija treba, pri sagradjenju jedne želje- zničke svezu sa monarhijom. U trgovačkom pogledu može se ovaj cilj postići samo prugom Spljet—Knin—Karlovac, koja je u namisli, da otvori jednom dielu Bosne sa njenim neizmjerim bogatstvom i pro- metu onog diela Hrvatske, koji je do sada bio posve odcepljen od vanjskog svijeta, te da stvori trgovini Spljeta i drugih dalm. luka novo i znamenito područje tržišta i produkcija.

Mi dalmatinci gojimo neko nepo- vjerenje prema ovom novom željezničkom nacrtu, a to se nepovjerenje daje lako razumjeti, ako pomislimo, da je do sada ovakvih nacrtu bilo mnogo, a da se još ni jedan uza sve to nije obistinio. Mi možemo prema tome ostati samo pri ovom najzad sa spomenutom nacrtu, a to je Spljet—Knin—Karlovac, kao što i pri onom Spljet—Arzano—Bugojno, koji zadnji nebi Dalmaciji baš direktno otvorio svjetski promet zapadnih zemalja (udalženost Beč—Brod—Lašva—Spljet iznosi 1284 km.) ali se je s toga prihvatilo, što bi dalmatinskim lukam dovođio trgovinu i promet Bosne i doljno-dunavskih zemalja. Ipak mi rado pozdravljamo dobru volju, koju nam javlja i treći nacrt „preko-otočne“ željeznice, te smo uvjereni, da ako bude ovaj nacrt proprimio dohvatani oblik, možda će se ipak dogoditi, da Ugarska napokon napusti svoju opoziciju protiv izvođenja željezničke pruge preko ugarsko-hrvatskog i bosanskog teritorija i da će nam pomoći pri toli željenom željezničkom spoju.

Protiv vinskoj klauzuli.

U sjednici carevinskoga vijeća od dne 5. pr. mj. stavio je hrvatski zastupnik iz Dalmacije g. Juraj Biankini predan predlog, da se kod obnovenja trgovačkog ugovora sa Italijom ukine zlosretnu vinsku klauzulu. Taj predlog potpisali su svi članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, dakle i naš narodni zastupnik g. prof. Vjekoslav Spinčić.

Predlog taj potpuno je g. zastupnik: Biankini podnijim govorom u sjednici carevinskoga vijeća od dne 20. februara t. g. Bude li nam dostajalo prostora doneti ćemo i taj govor a za danas priobćujemo prešni predlog, koji glasi:

Riedko kad, ili možda nikada, jedna odredba trgovačkih ugovora imala je tako škodljivih posljedica za cijele narode i zemlje, kao što glasovita vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom. (Točka 5, III zaključnog zapisnika k Ugovačkom ugovoru između Austro-Ugarske i kraljevine Italije dne 6. septembra 1891).

Više ili manje, sve vinorodne zemlje monarhije očutise njezine kolne posljedice, ali Dalmacija, čiji je glavni, a moglo bi se mal ne reći jedini proizvod vino; bila je sasvim upropašćena.

Obćoj nevolji, koja je zadesila Dal- maciju usljed te nesretne vinske klauzule, nema para ni u onih godinah rata, kuge i glada, kad je zadnjih vjekova zemlja bila opustošila.

Izseljivanje naroda, do neke mjere koristno, usljed vinske klauzule strašno se je povećalo i do danas još napreduje; težići i mali posjednici upadose u najveću nevolju, ili postase žrtvom kamatnika; mala trgovina, koja je pred malo godina davala radnje i dobitka stotinam malih obalnih brodova, sasvim je propala; po- manjkanje željeznica, trgovačkih i obrt- ničkih škola, veresijskih zavoda i glavica pričezi razvitak ekonomičkog života i obrt- nosti, za koju ipak Dalmacija ima dva glavna elementa: pokretnu vodenu silu i ugljenvje.

Prama ovim nesnosljivim odnosajem, visoka vlada stoji do sada prekrštenih ruku, puna dobrih namjera i liepih obećanja, ali koja još uvijek ostanju prazne riječi.

I, dotim zemlja sve više postaje siro- mašna i sve više se približuje propasti, državne blagajne napunjuju se sa milijuni, koje nosi carina na uvoz talijanskog vina. Ali od svih tih milijuna ne daje se ni najmanji dio vinorodnim zemljama, kao što bi pravica zahtijevala, a ni novčića se pak ne daje Dalmaciji, koja najviše trpi pod morinom vinske klauzule.

No, Boga hvala! trgovački ugovor s Italijom približuje se svrhi, te vinorodne zemlje, a osobito Dalmacija, čekaju onaj dan, kad će se klauzula utrnuti, kao dan spasenja.

Ali ipak zabrinuto gledaju u budućnost, najskoli od kada u ovo zadnje doba neke vladine novine bijahu tako drzovite, da se usudiše braniti vinsku klauzulu, i pro- rokovati, da će se obnoviti.

To bi bio vrhunac prezira i zanama- renja interesa milijuna državnih građana, i cijelih zemalja; koje toliko usljed klauzule trpe! To bi bila ljuta kušnja ustrpljenja vinogradara svekolike monarhije! To bi bio zadnji sudbonosni udarac užasno za- paštenoj i osiromašenoj Dalmaciji!

S toga, obzirom na sve te okolnosti, mi stavljamo slijedeći prešni predlog:

Neka visoka kuća izvoli zaključiti:

„Pozivlje se najprešnije c. k. vlada, da pri obnovenju trgovačkog ugovora s Italijom, ukine takozvanu vinsku klauzulu (Točka 5, III zaključnog zapisnika k trgovačkom ugovoru s kraljevinom Italijom dne 6. septembra 1891) i da za uvoz talijanskog vina u Austro-Ugarsku utanači takvu carinu, koja će moći obraniti oprav- dane interese domaćih vinogradara.

U formalnom pogledu predlaže se, da se sa ovim predlogom postupa kao prešnim, polag svih skraćenaica dozvoljenih od po- slovnička.“

Zabrana „Prave Naše Sloge“.

Krčki biskup, presvjelti gospodin Dr. Anton Mahnić, upravo je na svoje častno svećenstvo i vjernike slijedeću poslanicu:

Br. 4k. p.

Častnom svećenstvu i ljubljenim vjernikom pozdrav i blagoslov!

Svjestni Mi, da ćemo morati jednom položiti račun o dušah vjernika, koje je Svevišnji Bog povjerio Našoj pastvi, držimo Svojom svetom dužnosti, da pazimo na sve i odvratimo, što godjer bi moglo vjeru i kršćansko življenje vjernika dovesti u pogibelj. Ne manje moramo se također brinuti, da se u stadi Našem očuva nepovriedjen i poštovan ugled onih, koje je Bog dao vjernikom za učitelje istine i za voditelje k vječnom životu. Pa i ne može da bude, da ostauu čvrsti u vjeri i u štovanju Boga oni, koji na- viesititelje ove vjere i službenike Božje malo poštuju ili mrze. Mržnja na svećenike, mržnja je na Isukrsta i na Boga: „Tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao.“ (Luk. 10. 16), govori Spasitelj.

U tom pogledu griješ u naše doba osobito novine, od kojih se nekoje i tiskaju poglavito tom namjerom, da vjernike odtrgnu od svećenika i od- trgnute zapletu u mreže ljudi bezbožnih i sumnjivih, što se tiče vjere i poučničke odanosti.

Ovamo spada novina „Prava Naša Sloge“, koja izlazi u Matuljahu, a koja se je na veliku Našu žalost od nedavna počela širiti i čitati u ovoj Biskupiji. Mi za to, skrbni da se u Biskupiji čuva i očuva vjera i življenje katoličko, vlašću, koju smo dobili od Krista Gospoda, zabranjujemo i zapriečujemo svim vjernikom ove Bisku- piije čitati spomenute novine. Ova za- brana pak, tim više tiče se onih, koji bilo na koji mu dragu način spomenutu novinu šire ili ju drugim daju da čitaju: ove s toga ozbiljno opominjemo, da se ostave započetoj posla.

Hoćemo, da se ova Naša odredba u crkvah puku javno pročita i tako svim do znanja dodje.

Od Biskupskog Ordinarijata U Krku, u nedjelju od Muke 1901.

† Anton
biskup.

Plovitbeni red. Ugarsko-hrvatsko par. društvo. Pruga Rieka—Trst.

Februak			Februak		
Dol.	Odl.	Dan	Dan	Dol.	Odl.
—	7—	—	Rieka	—	3:30
7:45	7:55	—	Opatija	—	2:35
8:15	8:20	—	Lovran	—	2:10
8:45	8:55	—	Mošćenice	—	1:35
9:20	9:25	—	Bersce	—	1:05
10:10	10:25	—	Rabac	—	12:05
11:55	12:30	—	Cres	—	10—
4:30	6—	Sr. Cet.	Pula	—	2:30
6:30	6:40	—	Fazana	—	1:50
8:10	8:20	—	Rovinj	—	11:50
9:40	10—	—	Poreč	—	10:10
12:20	12:40	—	Piran	—	7:20
2—	—	—	Trst	—	6—

Pruga Rieka—Pula.		
—	7—	—
7:30	7:40	—
7:55	8:05	—
8:35	8:45	—
9—	9:10	—
9:55	10:05	—
11:20	11:50	—
3:50	—	—

Pruga Rieka—Lošinj.		
—	8—	—
8:30	8:40	—
8:55	9:05	—
9:35	9:45	—
10—	10:10	—
1:40	12—	—
1:15	1:25	—
2:10	2:20	—
4:05	—	—

Pruga Rieka—Krk.		
—	12:30	—
1:30	1:40	—
2:20	2:30	—
3—	3:10	—
4—	4:10	—
14:50	—	—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.		
—	7—	—
7:30	8:15	—
2:20	—	—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.		
—	7—	—
7:30	8:15	—
12:30	—	—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.		
—	7—	—
7:30	8:15	—
12:30	—	—

Pruga Trst—Metković—Kotor.		
—	7—	—
8:15	8:45	—
12—	—	—
2:30	3:30	—
7:45	9:30	—
2:30	5:30	—
1:30	5:30	—
7—	9—	—
11:30	—	—

Pruga Trst—Korčula.		
—	7—	—
1—	2:30	—
6:30	7:45	—
—	3—	—
10:15	1:30	—
—	3—	—

Društvo Istarsko-Tršarsko.		
—	6—	—
6:35	6:40	—
7:10	5:45	—
6:25	6:30	—
8—	8:05	—
9:15	—	—

Pruga Rovinj—Trst.		
—	6—	—
6:35	6:40	—
7:10	5:45	—
6:25	6:30	—
8—	8:05	—
9:15	—	—

Pruga Pula—Trst.		
—	6—	—
6:30	—	—
7:15	—	—
8:12	—	—
9:17	—	—
9:45	—	—
10:39	—	—
11:23	—	—
12:09	—	—
12:50	—	—
2:45	—	—

Pruga Pula—Trst.		
—	6—	—
6:30	—	—
7:15	—	—
8:12	—	—
9:17	—	—
9:45	—	—
10:39	—	—
11:23	—	—
12:09	—	—
12:50	—	—
2:45	—	—

Interpelacija zastupnika Spinčića drugova na N. P. g. ministra pravosuđa

Dvuput na tjeđan izlazeći list u Puli „Naša Sloge“ jest kao organ hrvatske stranke u Istri, radi svoga umjerenoga pisanja u duhu hrvatsko narodnom i dinastičkom dobro poznat, tako, da zapliene istoga, koje se vrlo riedko događaju, pripisati je radje nepravdnoj ravnosti zapljenjujuće oblasti, nego li sadržaju zapljenjena članka. Oblast, to jest c. k. kotarsko glavarstvo u Puli, postavilo se na stanovništve, da se nekoj gospodi na primjer činovnicima, pripadnicima c. i. k. mornarice, višim duhovnicima itd. nešmije nista predbaciti, pa sve kad ovi otvoreno i javno ostaju proli duhovnim i tjelesnim prohićima hrvatske narodnosti. Nateže se naime nedužni §. 300 sveobite kaznenoga zakona sa lakovam tvrdokornošću, da isti mora opravdati sve čine i djelovanje „viškopostavljenih“ osoba.

Podpisani dozvoljuju si ovidje u kratko navesti, što je c. k. kotarsko glavarstvo u broju spomenutog lista od 22. t. m. zaplieno udarilo.

U članku pod naslovom „Preziranje hrvatskoga jezika sa strane c. i. k. ratne mornarice“ iznašu „Naša Sloge“ činjenicu; da je podadmiral Vladimir Khittel od Biolojpara, prigodom svečanosti odlikovanja petorice iz Kine povrativših se mornara, one nagovorio u njemačkom i talijanskom jeziku, premda su odlikovana tri Hrvata a dva Talijana.

Na to dodava list sljedeći komentar: „Ako se pomisli, da su ovi momci nosili po nepoznatim zemljama svoju kožu na pazar, krv proljevali, dapače nekii osaktili, a da im doma predpostavljene oblasti jezik preziru, onda... Alinije tomu toliko kriv vitez Biolojparski, koliko duh vladajućih kod c. k. mornarice, onaj duh koji omogućuje kompromisa između mornarice i najpodlje, najzagriženije iredente. Upozorujemo naše zastupnike i delegate na te nepodobštine.

Odnosno na kompromise, spomenute u listu, neka bude ovdje samo en passant konstatirano, da kod obćinskih izbora pravo glasa imajući pripadnici c. i. k. mornarice, kao c. k. civilni činovnici, koji sa prvo imenovanim sačinjavaju skoro izključivo prvo izborno tijelo, već od mnogo godina kod obćinskih izbora stvaraju kompromise sa gospodujućom talijansko-iredentističkom strankom, sa ciljem, da drže daleko od obćinske uprave masu pučanstva, da se onemoguću svaka izborna borba i da bude predana uprava samovolji i strančarstva talijansko-oligarične klike. Takov kompromis suuju i sada odnosa gospoda, kao što su to i objavili u svojoj za to državnoj skupštini.

Obzirom, na navedeno, postavljaju podpisani na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra pravosuđa sljedeći upit: „Je li Vaša Preuzvišenost voljna dati potrebite naputke, i poduzeti njere, da ona oblast kojoj je povjerenje, cenzuriranje „Naše Sloge“ u Puli, uporabi zato više opreznosti nego u navedenom slučaju, a da ne zapljenjuje najnedužnije zakonom dozvoljene komentare pukih stvarnih činjenica.“

Beč, 26. marča. 1901.

Spinčić, Borčić, dr. Tavčar, Plantan, dr. Ploj, Vuković, dr. Ferjančić, Rabić, dr. Ivčević, Gabršček, Šupok, dr. Ferri, Perić, dr. Klaić, Biankini, dr. Zaffron.*

DOPISI

Labinština, dne 26/3. 1901. Nevjerojatno al ipak istinito! Izvolite, gospodine Uredniče, primiti ovo par redaka, e da svijet vidi, kako se s nama postupa.

Pred mjesec i pol hodio Ivan Marija Visković (Barila) iz Vlakova po poreznim obćinama Vlakovo, Cerovica i Brgod, po selima oko ljudi za nekakvom kartom, za koju je govorio, da mu je došla od c. k. vlade (governa) i zalitjevać, da se ljudi na tu kartu podpišu ili podržavaju za nekakvu talijansku školu, koja bi se imala stvoriti u Vlakovom. Strašio nadalje puk, da tko se ne podpiše, da će biti kažnjen sa globom (mlugom) od 10 florina. Jednoga dapače, koji mu se nije holio podpisati, udario tako nemilo, te se siromahu starcu i poslije mjesec dana poznao izpod oka udarac. To se dogodilo javno u jednoj kćerini pred svjedocima. Taj Visković patorio je i popisa, neznam koliko, al ipak je.

Ljudi se, naravski nisu hotjeli podpisati, jer oni ne žele talijanske škole, ali taj je Barila strašio i upravo nasilno postupao sa pukom, te se je bilo bojati, da će doći do kukve bune. Ali što nije do toga došlo, imade se zahvaliti jedino prevelikoj ustrijpljivosti odvješnjeg puka. Jedni su vjerovali, a drugi ne, da je tomu Barili goveran poslao dekret, ali buduć je sve to javljeno još pred mjesec dana c. k. kotarskom kapelanatu u Pazin, te buduć nije ovaj ništa proti tomu čovjeku učinio, barem nam nije dano na znanje, je li i koliko je kažnjen, prisiljeni smo na svoje veliko nezadovoljstvo vjerovati, da je zbilja tako. Ali još ipak pitamo kako je to, da c. k. vlada sili narod na nešto, što se sasna protiv zdravom razumu. (Upozorujemo na ovo i Veleučeniog i velevriednog našeg zastupnika, gosp. Spinčića.)

Taj Vam je pako, Barila čovjek, u koga nema narod niti najmanje povjerenja, a i kako će, kad je sam javno pred svjedocima izjavio, „da jo njegov znat (arat) lagat“. U ostalom Barila je i talijanaš, što nama nije nimalo žao, jer mi čovjeka, komu je arat lagat, ne trebamo, a Talijanom sve dobro dodje. Neka im bude!

Malo kasnije pako sabirao podpise za tu talijansku školu neki Jelić-Purić, Křernar iz Brgoda, ali ne više u ime governa, nego u ime podestarije Labinske, ali ni ovaj nije opravio ništa. Narod pako čeka sada na globu, koju će mu dostaviti goveran, te kaže, da će ju platiti, ali samo ovaj put mirno, a drugi put ne, te poručuje ovime svima, kojim bi možda mogao doći dekret za snbiranje podpisa za talijansku školu, nek se čuvaju i nek paze dobro prije nego budu išli okolo, jer bi im mogli i brukviti (čavli) izpod postola pasti!

Franina i Jurina.

Fr. Sam čul reć, da te Tinjanci morat ono lokvico spod Tinjana zagradit ali stavit strazo puli janju teh blagdani.

Jur. A ča bi reć te prosim?
Fr. Da nebi neka učena glava sa svojom famejom se šla nutri utopit kako je ono stela o božiče poč.

Fr. Ča da moraju i šijor Kostantini platit multu od 40 krun, al poč 4 dni jećnik list.

Jur. Ča misliš, da ako j on duhtor, da nisu i za njega zakoni?

Fr. Ne mislim ne, ter znam, da jo i

njegov najbolji prijatelj Krsitić već unesto jećnika pošel.
Jur. To te se barem jedan drugemu moć naradovat al polemental.

Razne viesti.

Mjestne:

Čitateljima i predplatnikom! Današnjemu broju dodasmo prilog u odstoj za broj budućeg utorka, koji ne će izići. Toliko ravnarja radi.

Na znanje brać Sokolima! Prvi društveni izlet ovog proljeća, biti će u nedjelju, na mali Vazam, dne 14. o. mj. Sastanak je na 2 sata po podne u društvenim prostorijama.

Odborska sjednica Prvog istarskog Sokola, obdržavati će se dojučeršnjak, dne 11. o. mj. o obićajnoj dobi. Braća su odbornici time upozoreni.

Upravno vieće.

A gdje su hrvatske? Svi austrijski c. k. porezni uredi dobili su brošurice sadržavajuće naredbu c. k. financijalnoga ministarstva od 14. julija 1900 o ekvivalentnoj pristojbi, da ju razprodavaju po 5 novčića. Te brošure su tiskane u svim jezicima, koji se govore u Austriji, i svaki porezni ured mora držati zalihu brošurica u svim jezicima njegova područja. U Puli, kao u većini istarskih gradova, nije moguće dobiti te brošure u hrvatskom jeziku nego njemački ili talijanski. Pitamo c. k. ravnateljstvo financije, gdje su hrvatske brošure, zašto se ne skrbi, da budu i one na prodaju za hrvatske kupce?

Proti malaričkoj groznici. Na temelju proučavanja njemačkoga učenjaka prof. dr. Kocha zaključio je zemaljski odbor za Istru, da će poslati na briionske otoke na zemaljske troškove petoricu obćinskih liećnika Istre, da si prisvoje način liećenja prof. Kocha.

Ovih dana odputovao je iz Pule za Berlin prvi asistent prof. Kocha g. dr. Froesch, obećav prije odlazka, da će se opet vratiti na otoke sa prof. Kochom radi daljnog proučavanja one bolesli, i to ljeti, kad je ona groznica najpogibelnija i kad je ima tamo najviše.

Pokrajinske:

Imenovanja. Gospodin Fran Leban iz Černie u Gorickoj, c. k. poštanski kontrolor i ravnatelj pošte u Gorici na kolodvoru, imenovan bijaše nadupravitelem c. k. pošte u Opatiji. Čestitamo!

Ministar financ. imenovao je višega poreznoga nadzornika g. Craglietto c. k. financ. savjetnikom kod Ravnateljstva u Trstu.

C. k. namjesničkomu savjetniku u Trstu g. baronu Sig. Conradu bijaše podieljen naslov i značaj dvorskoga savjetnika.

C. k. kotarskomu poglavaru u Gradiski g. Josipu pl. Fabrisu podielise naslov i značaj namjesničkoga savjetnika.

C. k. kotarski poglavar u Sežani g. dr. Petar Laharnar bijaše imenovan savjetnikom u Černovici.

C. k. namjesnički tajnik g. Tiberio Sforza dobio je naslov i značaj c. k. kol. poglavara.

C. k. kotarski nadkomisari g. dr. Alfred pl. Manussi i J. Prinzig imenovani bijahu c. k. kotarskim poglavarima u Primorju. Upravitelem c. k. kol. poglavarstva u Gorici, dvorskoma savjetniku L. pl. Bosizio podieljen bijaše povodom njegovog umirovljenja naslov i značaj namjesničkog podsavjetnika.

Glasa se, da je na njegovo mjesto u Gorici imenovan grof Atems.

Visoki gosti. Dne 24. pr. mj. stigao je u našu Opatiju prietolomasljedniki nadvojvoda Fran Ferdinand sa prejasnom suprugom bivšom groficom Chotek. Nakon kratkog boravka u Opatiji, odputovao je prejasni nadvojvoda preko Rieke u Hrvatsku na lov k hrvatskomu velikašu grofu Bombelusu.

Madjarski ministar za zemaljsku obranu u Lovranu. Ovih dana stigao je preko Rieke u Lovran barun Géza Fejérváry, madjarski ministar za zemaljsku obranu. Ministar Fejérváry boravit će u Lovranu dulje vremena radi oporavljenja nakon teške bolesli.

Talijanski reformatori brane židova. „Tršćanski L'Avvenire“, što ga uređuje talijanski svećenik Buttig u oni i komu kumuju mladi talijanski svećenici — reformatori, piše u br. 86, da židovski odvjetnik Venezian nije sudjelovao kod poznatog ugovora zastupnika Mauronera sa svojom netakinjom Emom Mauroner — što da je tobože „L'Avanti“ utvrdio, doćim tvrdi ovaj samo to, da je Venezian za 3 dana izposlovao proglašenje puočljelnosti one djevojke. Venezian je dakle našao odvjetnike u talijanskim reformatorih!!

Zborovanje naših velezaslužnih trećoredaca. Dne 18. marča imali su naši častni Trećoredci na Glavotoku svoje zborovanje, da si izaberu svoje starelšine. Izabrani bijahu gvardijani u Zadru O. Pijo Dujmović; u Prvić Luci O. Ciril Studenić; na Skoljicu O. Vinco Mitetić; u Krku O. Stanko dr. Dujmović; u Lošinj u O. Zamarija Zgalčić.

Tako valja! Dićnomu „Nar. Listu“ pišu iz Veprinca, da su tamošnji skupštinarski podružnice sv. Cirila i Metoda u znak pomirenja za spaljenje zloglasne „Tete Jam brožije“ sakupili 15 kruna.

Zivili sviestni naši Veprinčani! Ugladali se i drugi naši rodoljubi širom Istre u njihov primjer.

Obustavljeni zaključci. Čitamo u talijanskim listovih, da je c. k. namjesništvo u Trstu obustavilo sve zaključke, stvorene na posljednjoj glavnoj skupštini talijanskoga parobrodarskoga društva „Istria-Trieste“ obdržavanog prošloga čedna u Puli. Na to čemo se ostrnuti drugi put.

Školske takse u obćini Kastav. O nesretnoj školskoj taksi, koju su naprtili našemu narodu Istre talijanski zastupnici na istarskom saboru, pisali smo već toliko da će toga biti sit svatko. Nu danas se moramo vratiti još jednom na to pitanje, jer je ono od velike važnosti za naš narod.

Tako je proraćunano, da će samo obćina Kastav morati da plati za tu nesretnu taksu u 6 godina ogromnu svotu od 72.484 kruna.

Na tom krasnom (!) daru ima se naš narod zahvaliti jedino talijanskim zastupnikom Istre, koji idu za tim, da ga posve osiromaše i da mu školu za vazda omraze. I to da su prijatelji našega naroda!!

Još o razpusta talijanskog gombalačkog društva „Unione Giovanile“ u Trstu. U jednoj od zadnjih sjednica carevinskoga vieća upitao je glasoviti talijanski zastupnik Hortis iz Trstila c. k. vladu za razloge, zbog kojih je c. k. namjesništvo u Trstu razpustilo rećeno društvo.

Premda je u odnosnom dekretu jasno rećeno, da je odbor onoga društva prekorao svoj djelokrug, da se je u druztvu držalo iredentske govore i da se je druztvo dalo zastupati u Milanu kod pogreba Verdi-a po iredentskom druztvu „Famiglia Triestina“, interpelant sa drugovij zaniekao je sve te vladine navode zahtjevajuć od vlade, da opozove odnosni dekret.

U zadnjoj sjednici carevinskoga vieća odgovorio je ministar-predsjednik dr. Koerber na spomenutu interpelaciju i rekao, da mu još nije stigao iz Trsta od odbora gombalačkog društva utok proti razpustu i da nemože dotle nista odgovoriti dok taj utok neprouči.

Nas zanima veoma malo sadržaj utoka i eventualni odgovor ministra-predsjednika na rećenu interpelaciju, već hoćemo, da priobćimo iz jednog talijanskog lista nekoje podatke o navedenom sprovodu Verdi-a i to — u koliko se tiče naše iredente.

Od-prijateljske ruke dobili smo talijanski ilustrirani list „Pro Famiglia“, što no' izlazi u Bergamuu.

U Broju 23. od dne 10. marča nazivamo pod naslovom „Alla casa di riposo“ opis spomenotog pogreba. Tuj čitalo među ostalim skoro na koncu: „Čim je svršio pjevački zbor pjesmu: Va pensiero, sprovod se počeo pomicati; iza vojničta, stupalu zastavonosci mnogih društava neizuzevši onu slobodnih zidara (Massoneria), zatim dolaze vienci, nošeni, na kočijah i vozovih. Vienci: Trsta sa alabardom — grbom Trsta — i sa napisom „Trieste irredenta“ i onaj Zadra — sa grbom Dalmacije — bijahu živahno i neprestano na čitavom putu pozdravljani.“

Rečeni list donasa i više slika o tom pogrebu, a među tim jest jedna, na kojoj se nalaze oba spomenuta vienca.

Radnja na istarskoj željeznici. Do 10. pr. mj. otvoreno je natjecanje za radnju na istarskoj željeznici Trst—Poreč i to od sv. Roka do Radoši (10.780 km) za 191.777 kruna, a od Radoši do Poreča (9.287 km) za 196.303 kruna. Radnje se moraju biti dovršene tako, da može biti predana pruga prometu dne 15. oktobra 1902. Naerte, troškovnike i sve što k tomu spada, može se razviditi kod c. k. ministarstva željeznica u Beču ili kod ravnateljstva željeznice gradnje u Trstu, Via Belpoggio br. 2. — Ponude prima do 10. aprila t. g. o podne c. k. ministarstvo željeznica u Beču. Vadia treba za prvu radnju 5500 a za drugu 9800 kruna.

Gostova u Opatiji imade sada — kako nam od tamo pišu — više nego li ikad do sada. Svi hoteli i privatne kuće jesu gostovom iznajmljene. Koncem marča bijaše u Opatiji 2500 gostova.

Razpisano je mjesto poštanskoga odpravnika na c. k. pošti u Lanišću (III. razred, 6. stupanj). Dostalac imaložiti K 400 jamčevine, dobiva K 350 godišnje plaće, uredovni paušal od K 90 i K 360 za uzdržavanje poštanske sveze jednom na dan pješice u Lupoglav i za mjestnu dostavu poštanskih pošiljaka. — Molbe valja uložiti u roku od tri čedna na brozovanj i pošto ravnateljstvo u Trstu.

Brodolom. Dne 28. pr. mj. ponoći oko 10 sati nalazio se je talijanski brick-SCOONER „Pasqua Romano“ pod zapovjedništvom kapelana Vilo Romano izvan luke grada Pirana, gdje je krcavo vino u bačvama za Ricku. More bijaše veonno nemirno usljed jakog vjetra. Bojeći se i gorega, baci kapetan sidro u more u valunu između Pirana i Porto Rose. Odmah posle polnoći nastala silna oluja; žestok vjetar udurase u bokove broda, sidra počeo popuštati i brod se približavao sve to više grebenostoj obali, gdje se je konačno nasukao.

Sve bačve, nalazeće se na palubi, razbiše se; osim toga razbilo se više bačava pod palubom.

Slijedećeg dana za rana sječice iz Pirana brodolomcajn na pomoć, te svezase brod, koji je jako oštećen i spasise nešto bačava.

Iz drugih krajeva:

Naslov doktora. Za uskrne blagdane saznavi su u Beč odlasnici svih austrijskih tehničkih škola, da se dogovore sa ministrom bogostovja i nastave o tom, da li se imade podieliti naslov doktora također inžinirima.

Riedka starost. Čitamo u hrvatskih novinah, da živi starac vojnik, c. i kr. poručnik u miru g. Aleksa vitez Vučković, koji je rođen god. 1793., to je dakle u 102. godini. Sudjelovao je u više ratova i bijaše ranjen kod Custozze. Peto rebr razmrskala mu je kugla, te bijaše dosta muke i truda, da se spasi život junačkomu vojniku. Sa bojista bijaše odpremljen u bolnicu, gdje dugo boravio, a nakon ozdravljenja stupio je u trajno stanje mira. Nakon toga dospao je u Samobor, gdje skromno živi od godišnje mirovine, koja iznasa 700 kruna. Uzprkos visokoj starosti čuti se stari vojnik dosta dobro,

te se zanima za dnevne događaje, čitajući marljivo novine, koje su mu najmilija zabava.

Graf Wurmbbrandt. Bivši austrijski ministar trgovine, graf Wurmbbrandt, komu je na čast „Austrijski Lloyd“ ukrstio njegovim imenom i jedan od svojih najljepših parobroda, preminuo je ovih dana u Gracu.

Predsjednik Krüger kani u Ameriku. Novine pišu, da kani predsjednik junačkih Bura, g. Krüger, putovati u Ameriku, da nagovori predsjednika sjeveroameričkih združenih država, da priskoči njegovim nesretnim zemljakom na pomoć posredovanjem kod Engleza.

Za hrvatsku pučku školu na Rieci. Najvažnije pitanje, što ga imade riješiti hrvatski prvaci na Rieci, t. j. ustrojenje hrvatske pučke škole u onom otudjenom nam gradu, potaklo se prošlih dana nješto ozbiljnije nego li bijaše to običaj do sada. Mi se prvomu i ozbiljnomu koraku naše braće na Rieci iskreno radujemo, jedno, što smo mi vazda najtoplije zagovarali: ustrojenje hrvatske pučke škole na Rieci, i drugo, što smo čvrsto uvjereni, da je svako drugo narodno djelovanje tamošnjih kolovodja uzaludno, dok nebudu ustrojili pučku školu za onih 10.000 Hrvata, što ih imade tamo.

Veseli nas dakle, što su se napokon riečki Hrvati makli i što se danose na posao radi ustrojenja hrvatske škole.

Zasluzni „Novi List“ potakno je više puta to vrlo važno pitanje, najskoli u br. 65. od dne 20. marča t. g. na uvodnom mjestu pod naslovom „Za hrvatsku školu na Rieci“. Rodoljubni i žarki poziv našeg vriednog druga na riečke Hrvate nije ostao bez odziva. Čitamo ho dva dana kasnije, da se je na poziv uredništva „N. L.“ sastao u njegovom uredništvu cviet hrvatske inteligencije na Rieci u tolikom broju, da bijaše već tim pružen dokaz, kako svaki Hrvat na Rieci osjeća potrebu hrvatske škole. Tomu privatnomu saslanuku predsjedao je presvietli g. barun Gjuro Vranyczany.

Kod razprave odmah se reklo, da se mora izabrati jedan odbor, koji će stvar preuzeti u svoje ruke, a onda se povela svestrana razprava vrhu puta, kojim bi se imalo poći i čula su se razna mišljenja, koja će odboru služiti za podlogu i informaciju pri njegovu radu.

Zatim je izabran odbor od jedanaestorice, i to slijedeća gg.: Cezar Akčić, Josip Bačić, Erazmo Barčić, dr. Andre Bakarić, dr. Ante Bonetić, dr. Aurel Figatner, dr. Rikard Lenac, dr. Rudolf Linić, Gjuro Ružić, Frano Supilo i barun Gjuro Vranyczany.

Ovaj odbor ima zadaću, da u najkraćem roku stvar prouči, izvisiti i podastre svoje predloge. Bilo sretno!

Prevod „Božanske komedije“. Kako je poznato, iznašao je u Zadru u hrvatskom prevodu (Buzolić) jedan dio divnog djela neumrlag Dante-a „Božanska komedija“ i to „Pakao“ sa krasnim ilustracijama. Ostala dva dijela „Čistište“ i „Raj“ izaći će sjajno ilustrirana u hrvatskom prevodu presvj. g. Frana Uccellini-a, biskupa iz Boke Kotorske.

Oni, koji su prolitali u rukopisu prevod, kažu, da ćemo mi Hrvati imati najbolji prevod „Božanske komedije“, što znači mnogo, pošto je to veličanstveno djelo prevedeno u sve glavne jezike.

Presvj. biskup Uccellini, duboko učen, svestrano naobražen, izvrsan teolog, jamči nam svojim imenom, da je posve darovao teškoj zadaći, koju je toli krasno izveo.

Kraljica Jelena. Još se nije tako teško očekivalo kraljevsko diete, kao što Talijani očekuju svoga priestolonasljednika. U talijanskim kavanama, gostionama, na ulici, u kazalištu, kod kuće u parlamentu i svuda ne govori se ni o čem drugom, nego o talijanskom nasljedniku priestolja.

Rim se razdijelio u dva tabora, jedni sugrad Madjarske, Budimpešta, više židova nego li kršćana. Židova imade naime tamo 405.000 a kršćana 320.000. Sretnih li Madjara!

Državto sv. Ćirila i Metoda. Već smo javili, da se je u Zagrebu sastao odbor za osnutak društva sv. Ćirila i Metoda, koje bi imalo zadaću, da podupire u Hrvatskoj i Slavoniji siromašne škole, te podiže i nove. Za 28. marča poslije podue sazvaop je taj odbor u prostorijah „Matica Hrvatske“ skupštinu u svrhu, da se pročituju po odboru sastavljena pravila i da se ista pretresu. Pri tom izjavi gosp. Fran Folegović, da takvo društvo pod istim imenom već postoji, te da su mu potvrđena pravila za vlade bana Mažuranića. Ovo je društvo osnovano na mnogo široj podlozi, jer mu je glavna svrha bila, podizati škole u okupiranom zemljama, gdje bi to nužno bilo. Sabrano je u tu svrhu i novaca, te ovom svotom upravlja i sad prečastni kaptol. Ali društvo kao takvo nije moglo razviti djelatnosti, pa je zaspalo. Na ovo očitovanje zaključeno je, da se odustane od osnivanja novoga društva, te da se neki pokretači novoga društva stave u pregovore sa odnosnim faktorima već postojećeg društva, i da se poradi o tom, da se staro društvo sv. Ćirila i Metoda opet u život privede.

Car Vilim i šunka. O caru Vilimu se pripovieda, da se iz same skrtosti često poziva na večeru svojim generalima. Kad je jedanput objedovao kod Grumkova, osobito se svidjela caru šunka, pa je izjavio, da ovako dobre šunke još nije jeo, i zamolio generala, da pošalje svoga kuharča u carsku palaču, neka bi dao njegovu kuharču recept o pripravljanju takove šunke. Njekoliko dana iza toga zamolio je carev kuharč od cara, da mu dade iz pivnice 50 boca fina šampanjca. Car drži ključeve od pivnice kod sebe, pa točno znade za svaku bocu u pivnici. „Čemu taj šampanjca? — upita car. Tada je kuharč pripoviedao, da mora u njoj kuharči šunku, po receptu kuhara generala Grumkova. Mo car nije htio dati šampanjca. Grumkovu je pak kazao: „Ako hoću opet jesti tako dobru šunku, moram doći ovamo, jer nisam dosta bogat, da po receptu tvoga kuhara kuham kod kuće šunke“.

Izključena politika na novinarskom kongresu. Čovjek s običnim moždjani mislio bi, da je na svakom novinarskom kongresu glavni predmet razprave politika, s kojom imadu novinari danonice i najviše posla. Nu kako nas obavješćuju razne novine, bili će na predstojećem novinarskom kongresu, koji će se održavati dne 8. t. mj. u Dubrovniku, izključene sve političke i narodnostne razprave. Razpravljati će se samo o pitanjih, koja zasietaju u novinarsko zvanje i koje su od interesa za razvoj i napredak slavenskog novinarstva u monarhiji. Premda nam nekako čudno zvonik kongres novinara bez političkih razprava, to se ipak nadamo, da će biti ovaj od boljih posledica nego li njegova dva predčastnika, koji su ostavili ono vrijeme, koje su bili našli.

Talijano tjeraju Francezi. Iz Marsilje pišu, da kani francuska vlada od tamo protjerati sve talijanske radnike, jer da bijahu oni glavni pokretači nedavnog tamošnjeg krznanja i da snuju sada tamo ustanak.

Brak Židova u Budimpešti. U jednih peštanskih novinah čitamo, da broji glavni sugrad Madjarske, Budimpešta, više židova nego li kršćana. Židova imade naime tamo 405.000 a kršćana 320.000. Sretnih li Madjara!

Jedni vinski klauzall. U sjednici odbora za probište vinogradarstva, što ga je izabralo carevinsko vijeće, stavio je izviestitelj Marchet dne 27. pr. mj. predlog, da se ukine u budućem ugovoru sa Italijom vinska klauzalla. Odbor je taj predlog jednoglasno prihvatio.

Zanimiva operaka. Jedan bogati poljski industrijalac, videći, da mu se približava smrtna ura, dozove k sebi svoga prijatelja, te mu predade zapečateno pismo, na kom je bilo napisano: Neka se otvori posle moje smrti. Netom je on umro, prijatelj otvori pismo, u kome na svoje čudo nadje drugu kuvertu sa nadpisom: neka se otvori od danas do šest čedana. Prodje šest čedana i kuverta bude otvorena, ali u njoj efo i treće sa nadpisom: neka se otvori do jednu godinu. Kad prodje i ta godina, nadje se u kuverti i četvrti sa debelim nadpisom, da se mora čekati još dve godine da ju se otvori. Vrieme i onako prolazi, pa prodju i te dvie godine. Napokon! — U zadnoj četvrti kuverti nadje se operaka, u kojoj Poljak određuje, da se njegovo imanje od 300.000 rubalja uloži u državnu banku i da tamo ostane za sto godina. Posle jednoga veka imade se ciela glavnica skupa sa svim dobitkom razdijeliti među njegove potomke!

Medjan s medjedicom. Janko Puškarić, seljak u ubavu selu Zagorja, u županiji ogulinsko-modruškoj, iztjerao je — kako javljaju „Obzorn“ — na samo Josipovo svoje ovce na pašu podno brda, gdje se diže nebu pod oblake gradina Modruše. Tu sadje s gore medju ovce medjedica i podavi mu tri ovce, pa zamakne u šikaru. Ne buduci pripravan na posjet takove gošće, odjera Janko svoje preostale ovce kući i uzevši ostru sjekiru počeo tražiti medjedicu, pak ju tek četvrti dan, t. j. 23. pr. m. nadje u neposrednoj blizini sela Zagorja na livadi posjednika i trgovca Tome Bertovića, gdje se pod lieskom ubrožila. Janko izazva svoju nepozvanu gošću na junački mejdan i kad je ona, odazvavši se tomu pozivu, navahla njani, ubi je on na otvorenu mejdanu, i tako plati medjedica Janku ovce, jer je u nje bilo poldrug cente mesa, za koje je Janko dobio 2 for., a talja i koža pomirit će Janka sasvim, da ne bude ničim kvaran. Janku ima 35 godina, nije baš kršna tiela, ali ima junačko srce i čvrste mišice.

Pooštrena kazna. Zloglasni talijanski razbojnik, ubojica kraljice Jelisave Lučheni ponasa se u tamnici u Ženevi toli drzovito i neposlušno, da mu bijaše opetovno pooštrena kazna. Jednom je navalio na ravnatelja kaznionce, drugi put se zagodio čuvarom i konačno nije hotio, da radi. Sada se nalazi u tamnoj podzemnoj sobici, do koje neprodiše sunce božje.

Našo nervozno stojećće, kao takovo tako često obruženo, donosi ipak opet iz sebe sredstva, da ublaži hituju i žurbu u privredni i napredovanju brižljivim i po zdravlje uspješnijim načinom hranjenja, povisujući time obće blagostanje i narodnu snagu. Ovamo se imade u prvom redu ubrojiti Kathreiner-Kneippova sladna kava, koja sačinjava u pogledu zdravstvenom izvrstnu primjesu zrnaotj kavi i ujedno omogućuje, da se kraj istoga troška upotrebljuje bolja vrst kave, po čem se užitak svakdanjega poltroška kave povećava. Gdje se međutim mora štediti, tu pruža Kathreiner-Kneippova sladna kava i bez primjese zrneate kave, ugodan i tečan napitak, jer sama posjeduje tek zrneate kave, koji joj daje po Kathreinerovom postupku ekstrakt iz kavenjaka. Lahko je probavljiva, stvara krv, hranjiva je, te se liečnički preporuča ženama i djeci, kao što i ondje, gdje je užitak zrneate kave zabranjen. Neka nijedna kućanica ni majka ne krzma dulje, da uvede ovu pravu obiteljsku kavu, a neka se kod kupovanja pazi samo točno na originalne zamote sa zaštitnim znakom „Župnik Kneipp“ i na ime „Kathreiner“.